

ЕКОЛОГІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ В СІЛЬСЬКОМУ ТУРИЗМІ

Ніколаєв К.Д., науковий співробітник

Ісаєнко В.М., професор, д.б.н

Бабікова К.О., аспірант

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

На сьогоднішній день значного розвитку як в світі, так і на території України останнім часом набув сільський туризм, передумовою розвитку якого було прагнення до відпочинку поза міськими, урбанізованими територіями, знайомство з особливостями та колоритом сільського життя, звичаями, побутом та фольклором окремих сільських регіонів.

На нашу думку, яка спирається і на думку фахівців, сільський туризм являє собою активну (прогулянки, екскурсії, спортивні ігри, мисливство, рибальство, тощо) чи пасивну (культурно-етнічна) туристичну діяльність, яка безпосередньо проходить / організовується в межах сільської території, пов'язана з проживанням екскурсантів в сільських садибах (агросадиби), знайомством з наявними природними ресурсами, звичаями, побутом, національною кухнею, фольклором, культурою та традиціями регіону.

Сільський туризм можна віднести до практично еколого-безпечних видів туристичної діяльності[1]. Розвиваючи даний вид туризму можливим є не лише збереження та охорона природної та культурно-історичної спадщини, а ще і екологічна просвіта як сільських жителів, так і самих екскурсантів. Однак, як і будь-який інший вид людської діяльності, сільський туризм також створює певного роду загрози та впливи на сільську місцевість, які проявляються як правило у вирубці значних площ лісових масивів для будівництва новітніх баз відпочинку та туристичних комплексів; витоптуванні рослинного покриву та утрамбування ґрунту внаслідок численних кінних прогулянок та екскурсій; несанкціонованій рибній ловлі та полюванні; надмірній концентрації туристів в межах однієї агросадиби тощо.

Тому, важливим постає питання щодо усунення та мінімізації даного роду впливів за рахунок здійснення ефективних, природо-зберігаючих

управлінських заходів на рівні окремих сільських регіонів. Це стане можливим лише при детальному спостереженні за чисельністю туристопотоків; обліку існуючих та потенційних джерел впливів в межах сільської території (чи прилеглої до неї). Вся інформація, необхідна для чіткого усвідомлення ситуації та контролю за розвитком сільського туризму може бути зібрана в одному документі – екологічному паспорті сільської території.

Екологічний паспорт сільської території являє собою офіційний документ, що створюється з метою забезпечення обліку існуючих об'єктів туристичної активності та агросадиб, а також їх впливів на довкілля. Головна роль екологічної паспортизації в сільському туризмі полягає в можливості постійного спостереження за станом та змінами основних компонентів окремого регіону, запобіганню виникнення незворотних порушень стану природних екосистем, встановленні відповідних нормативно-правових норм і правил, щодо раціонального користування природними ресурсами та видів відповідальності за їх порушення в межах сільської території[2].

Маючи комплексний екологічний паспорт, селищні, районні чи обласні адміністрації зможуть планувати та проводити ряд природоохоронних заходів, формувати плани та програми з екологічної орієнтації сільського туризму.

Актуальність та практична значущість екологічної паспортизації в сільському туризмі полягає в:

- можливості чітко та вчасно оцінювати рівні антропогенних впливів на певну сільську територію;
- оцінці рівнів впливів від закладів туристичного розміщення (агросадиби);
- реалізації природоохоронних заходів та оцінці їх ефективності;
- гармонійному природокористуванні, дотримуючись встановлених рекомендацій.

Фактичний зміст екологічного паспорта сільських територій повинен складатись з наступних розділів: розділ 1 - Загальна характеристика сільської території; розділ 2 – Екологічний стан території; розділ 3 - Характеристика туристичних потоків та туристичного обслуговування; розділ 4 - Особливості природоохоронної діяльності в сільській місцевості[3].

Однак, на сьогоднішній день процес екологічної паспортизації в сільському туризмі України вимагає подальшого розвитку та удосконалення і повинен базуватись на принципах системного підходу та єдиній методологічній, організаційній та функціональній основі. Адже саме екологічна паспортизація може стати одним із основних механізмів вирішення основних екологічних проблем в сфері споживання природних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Костриця М.М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика: Монографія / За наук. Керівництвом і . ред. проф. Є.І. Ходаківського, проф. Ю.С. Цал-Цалка. – Житомир,2006. – 196с.
2. Гончарук В. Національна екологічна безпека та екологічна паспортизація водних об'єктів / В. Гончарук, Г. Білявський, М. Ковальов, Г. Рубцов // Вісник Національної академії наук, №5, 2009. – С.22-29.
3. Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О. Ісаєнко В.М. Екологізація туризму на території Шацького НПП // Матеріали ІІ науково-практичної конференції «Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях» – Сімферополь, 2010. – С. 412-415.